

WOLINOTI, HET HOUTEN KIND
Dimitri Leue & Vanessa Verstappen (ill.)
(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Dimitri Leue is een Vlaams acteur, zanger, scenarist, auteur en regisseur. Hij acteerde in verschillende televisieseries en films, en maakt theater voor kinderen, jongeren en volwassenen. Voor kinderen schreef hij al verschillende boeken (Boom-boom – over vreemden en vrienden, Armandus de Zoveelste) en luisterverhalen (Didi de dodo – of Ei zonder Land, Lodewijk de koningspinguïn, Prins Tsjaiko – Een verliefdheidsverhaal).

Vanessa Verstappen is illustratrice. Ze studeerde in 2008 af aan Sint Lucas Antwerpen, waar ze zelf ook een paar jaar les gaf. Ze werkt vooral met houtsnedes. Haar debuut als illustrator was 'Armandus de Zoveelste', ook van Dimitri Leue, waarmee ze al meteen bekroond werd met een Boekenpluim en een Zilveren Penseel. Haar lievelingshoutsoort is lindelaar, maar ook uit populier en kerselaar maakt ze houtsnedes.

Via VRTnu kan je een interessant [interview](#) met Dimitri Leue tijdens de Boekenmaraton herbekijken. Hij vertelt er over 'Wolinoti' en brengt een eerbetoon aan illustratrice Vanessa Verstappen, die in oktober 2020 uit het leven stapte. Niet geschikt om met de juryleden te bekijken, maar wel mooi als achtergrond voor jezelf.

1. VERHAAL

Korte inhoud, personages en einde

"Gebaseerd op een Slovaaks sprookje" staat er onder de titel.

- Houden de juryleden van sprookjes?
- Verwachtten ze dit soort sprookje?
- Was het verhaal zoals ze dit verwachten van een sprookje?

De houthakker en zijn vrouw: hoe zouden de juryleden hen omschrijven?

- De houthakker: zwijgzaam, liefdevol, trouw, hard werkend, stevig...
- Zijn vrouw: dapper, fantasievol, liefdevol, eenzaam...

Dit zijn twee volwassen personages met volwassen problemen (geen kind kunnen krijgen, ruzie maken en uit elkaar gaan, elkaar missen).

- Vonden de juryleden het moeilijk om hen te begrijpen of zich in hen in te leven?
- Voelden ze mee met deze twee personages?
- Is het anders om een verhaal met kinderpersoonages te lezen?

Wolinoti, het houten kind.

- Wat vonden de juryleden van Wolinoti?
- Hoe zouden ze hem omschrijven? (grappig, energiek, bang, lief...)

- Konden ze zich in hem inleven, of is hij daarvoor niet “echt” genoeg?

De houthakker en Wolinoti.

- Had de houthakker naar Wolinoti moeten luisteren en niet direct naar huis gaan? Was het dan anders gelopen? Of moest Wolinoti zijn angst voor een huis wel overwinnen?
- Gebeurt het wel vaker dat volwassenen niet luisteren naar kinderen?
- Vonden ze het herkenbaar toen Wolinoti de houthakker probeerde op te vrolijken? Doen zij dat ook soms bij hun ouders / andere volwassenen?

Sta ook stil bij het einde.

- Is het een goed einde?
- Hadden ze dit einde verwacht?
- Welke einde hadden ze liever gezien?

(Was het einde bijvoorbeeld beter geweest als de houthakker en zijn vrouw toch nog een echt kind hadden gekregen, of als Wolinoti een echt kind was geworden in plaats van een houten kind?)

Algemeen oordeel

- Hoe zouden ze dit verhaal in enkele woorden omschrijven? Grappig, spannend, saai, moeilijk, vlot, bijzonder, mooi...?

Rijm

Het verhaal is geschreven in de vorm van een lang gedicht.

- Hoe hebben de juryleden dit ervaren?
- Lazen ze gewoon door, alsof het een doorlopende tekst was, of stopten ze telkens even op het einde van de lijn, zich bewust van het rijm?
- Past deze tekstvorm bij dit verhaal?
- Was het een ander verhaal geworden als het in een doorlopende tekst geschreven was?
- Vonden ze dit aangenaam om te lezen? Of geven ze sowieso de voorkeur aan doorlopende tekst?
- Wat viel de juryleden op aan het rijm?
 - o Soms is het rijmwoord op het einde van de lijn niet het laatste woord van de zin, maar loopt de zin gewoon verder op de volgende lijn.
 - Wat vonden de juryleden daarvan? Is het gewoon een gemakkelijksoplossing van de auteur, of is het deel van de poëtische vrijheid, en maakt het de tekst net bijzonder?
 - o Soms speelt de auteur met herhalingen (bv. p. 13: hakken, p. 18: huis/thuis).
 - Is dit ook een vorm van poëzie? Vinden de juryleden dit mooi, of eerder saai, of net krachtig?

Illustraties

Neem je tijd om samen met de juryleden bij enkele illustraties stil te staan en te bespreken wat ze zien. Ze geven extra betekenis en inhoud aan de tekst.

- o p. 4-5: het strakke en kleurloze van de stad en zijn industrie tegenover de kleur en warmte van de natuur
- o p. 6-7: het liefdeskoppel wordt omringd door voorwerpen en dieren (wat is hun betekenis in het verhaal?), twee vogels op hun hoofden kussen elkaar
- o p. 8-9: het lijkt alsof de verhalen van de vrouw op de muur geprojecteerd worden, de liefde komt zelfs door de schoorsteen naar buiten
- o p.10-11: het verdriet van de vrouw omwille van haar kinderloosheid op zoveel manieren uitgebeeld: haar tranen, gebroken hart, een gele, warme, maar lege bol waar haar dikke buik had kunnen zijn, de eekhoorn die wel leven in die gele warmte draagt en die meehuult
- o p. 13: hier krijgen we even een stripeffect

- p. 14-15: het dansen van Wolinoti uitgebeeld door verschillende armen en benen, de dieren die mee muziek maken
- p. 16-17: de wortels onder de voeten van Wolinoti en de aftelstreepjes tonen hoe lang hij al in de boom wachtte, zijn houding is die van een baby die gaat geboren worden
- p. 22: Wolinoti als bewegingsloze pop, maar zijn schaduw beweegt, in de nerven van het hout zitten hartjes
- p. 26: Wolinoti als vogel: vonden de juryleden dit een verwarrend beeld, wat zou het betekenen?
- p. 37: Wolinoti en de vrouw afgebeeld als Madonna met kind, een vaak terugkerend thema in de kunst, vergelijk met twee voorbeelden in bijlage 1
- p. 39: er komt opnieuw liefde uit de schoorsteen

Houtsneden

Bekijk samen met de juryleden de stijl van de illustraties.

- Houden ze van deze stijl?
- Wat vinden ze er wel of niet mooi aan?
- Passen de illustraties bij het verhaal? Waarom (niet)?
- Hoe denken ze dat deze illustraties tot stand kwamen? Werden ze gewoon getekend?
- Op de kft staat "met houtsneden van Vanessa Verstappen". Weten ze wat een houtsnede is? Hebben ze het opgezocht?

Bekijk samen met de juryleden dit filmpje over hoe een houtsnede tot stand komt:

<https://www.youtube.com/watch?v=146VhMfTWrw>.

In bijlage 2 vind je een aantal foto's van Vanessa Verstappen zelf, die mooi tonen hoe de illustraties van Wolinoti tot stand kwamen.

Kijken de juryleden met andere ogen naar de illustraties nu ze dit weten / gezien hebben? Stel de eerdere vragen nu opnieuw.

- Houden ze van deze stijl?
- Wat vinden ze er wel of niet mooi aan?
- Passen de illustraties bij het verhaal? Waarom (niet)?

2. VERWERKING

Lezen – luisteren – kijken

Wolinoti is meer dan alleen een leesboek: het is ook een theatervoorstelling én een luisterverhaal. Een geheel van verschillende kunsten, waarin woord, klassieke muziek, illustraties en theater elkaar aanvullen.

Begin met het luisterverhaal.

- Wie van de juryleden heeft naar het verhaal geluisterd? Helemaal, of enkel in het begin? Of hebben ze misschien vooral geluisterd, en niet alles gelezen?
- Vonden ze het aangenaam om naar het verhaal te luisteren? Waarom wel/niet?
- Vonden ze het mooi verteld?
- Waren ze liefst lezer of luisteraar? (cf. de allereerste pagina: "Beste lezer, Vanaf nu word je een luisteraar.")

Over de theatervoorstelling kan je de volgende filmpjes tonen:

De trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=dsWea3Cp1lQ>

Een nieuwsbericht: <https://www.youtube.com/watch?v=9MkzE3evKUw>

- Spreekt de theatervoorstelling hen aan? Meer dan het boek?
- Zou het boek mooier worden als je eerst de voorstelling gezien hebt?

- In de trailer hoor je de kinderen lachen om de grapjes van Wolinoti. Vonden ze de grapjes ook grappig toen ze ze lazen? Zijn de grapjes leuker als je ze hoort dan als je ze leest?
- Wat heb je in de theatervoorstelling meer dan in het boek? (beweging en expressie van de auteur, het samen kijken en reacties van de anderen in het publiek, decor, pianist zien spelen...)
- Wat heb je in het boek meer dan in de theatervoorstelling? (illustraties, bladspiegel: ander ritme van de zinnen, kunnen herlezen...)

Dimitri Leue vertelt in één van de filmpjes dat hij kinderen in contact wil brengen met klassieke muziek.

- Hielden de juryleden van de muziek?
- Weten ze nog van welke componist de muziek is? Schumann
- Luisteren ze soms wel eens naar klassieke muziek? Waarom wel/niet?
- Klopt het dat een theatervoorstelling / luisterverhaal de ideale manier is om klassieke muziek aangenaam en bijzonder te maken?
- Is de auteur volgens de juryleden geslaagd in zijn opzet: was Wolinoti een aangename kennismaking met Schumann?

Pinokkio

In het filmpje verwijst Dimitri Leue naar de vele verhalen waarin een beeld tot leven komt.

Wanneer het specifiek over houten kinderen gaat, kennen de juryleden zonder twijfel het verhaal van Pinokkio van de Italiaanse auteur Carlo Collodi (waarschijnlijk in de Disney-versie, zie hier <https://www.beleven.org/verhaal/pinokkio> voor meer achtergrondinformatie over het oorspronkelijke verhaal).

Maar ook in verschillende sprookjestradities keert dit thema terug, zie bijvoorbeeld deze verhalen:

- o Elzenhout: <https://www.beleven.org/verhaal/elzenhout> (uit Finland)
- o De timmermansdochter: https://www.beleven.org/verhaal/de_timmermansdochter (uit Turkije)

(De sprookjes zijn wat lang om helemaal na te vertellen, maar je vindt onderaan de pagina telkens een samenvatting)

Opdracht: Bedenk je eigen houten-kind-verhaal.

Geef elk jurylid een invulfiche (bijlage 2). Ze hoeven het niet te gebruiken (als ze onmiddellijk veel inspiratie hebben, kunnen ze hun verhaal gewoon neerschrijven), maar de vragen op deze fiche kunnen hen op weg helpen om een eigen houten personage te verzinnen en er een verhaal rond te vertellen.

Je kan ook samen een verhaal verzinnen. Stel elk jurylid een vraag van op de fiche en vul zo de fiche in. Laat vervolgens de juryleden brainstormen over het avontuur dat dit houten kind zou kunnen beleven en samen het avontuur vertellen.

Thuis

In het boek wordt de tegenstelling tussen stad en platteland (oftewel: bos) sterk gemaakt. Daarbij wordt het leven in het bos eerder idyllisch voorgesteld. De vrouw woont graag in de stad (ze is een 'een echte stadsbruid') maar verlaat de stad om bij de houthakker in het bos te gaan wonen. Wanneer ze daar ongelukkig is omdat ze geen kinderen kan krijgen, mist ze de stad (ze is hele dagen alleen met haar verdriet).

- Laat de juryleden wonen in de stad omschrijven. Wat zijn de voor- en nadelen?
- Laat ze daarna wonen op het platteland omschrijven. Wat zijn de voor- en nadelen?
- Waar zouden zij het liefste wonen? Is dat ook waar ze nu wonen?
- Zijn ze het eens met het boek, waar het eenzame huisje in het boek een prachtige plek is om te wonen?
- Zouden zij hun vertrouwde omgeving achter te laten om bij een geliefde te gaan wonen? Welke plek zou het meeste thuis zijn: de plek waar ze vandaan komen of die waar ze naartoe gaan?

Wolinoti is erg bang om een thuis te krijgen in een huis (zie pagina 18).

- Begrijpen de juryleden waarom? Is een huis echt gevaarlijk?
- Heeft Wolinoti gelijk, en kan je overal thuis zijn, ook zonder huis?
- Of heeft de houthakker gelijk en heb je een huis nodig om een thuis te maken?

Boomhelzen

Wanneer zijn vrouw verdwenen is, merkt de houthakker hoe erg hij het mist haar te kunnen omhelzen en aanraken (zie pagina 33).

Je kan de juryleden vragen wie zij graag omhelzen (of niet) als je het gevoel hebt dat dit iets is wat zij willen delen, en deze passage ook aangrijpen om in te spelen op de actualiteit: sinds corona is iemand aanraken ineens niet meer zo vanzelfsprekend als het vroeger was. Zelfs een hand geven mag nog nauwelijks.

- Merken ze dit verschil? Missen ze het? Vinden ze het jammer dat dit zo is?

VERDER LEZEN

- Sunjata / Pieter Embrechts en Sabien Clement (ill.) (Lannoo, 2008)
- De vuurvogel / Bette Westera en Djenné Fila (ill.) (Volt, 2020)
- Pinokkio / Carlo Collodi en Quentin Gréban (ill.) (De Vier Windstreken, 2010)
- Takkenkind / Gerda Dendooven (Querido, 2012)
- Vissenkind / Tim Gladiness en Astrid Verplancke (ill.) (De Eenhoorn, 2019)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.